

Vlaams
Parlement

vergadering **C304 – LAN21**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 21 september 2011

INHOUD

- Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over maatregelen in verband met de door de storm van 18 augustus 2011 aan de fruitteelt aangerichte schade
- 2682 (2010-2011)
- Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de voorgestelde maatregelen voor de getroffen fruitsector in het Hageland en Zuid-Limburg
- 2710 (2010-2011)
- Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyskens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de opgelopen schade aan land- en tuinbouw na het noodweer van 18 augustus 2011
- 2714 (2010-2011)
- Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over extra ondersteuning voor de groente- en fruitsector
- 2760 (2010-2011)
- Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de steunmaatregelen aan de fruitteeltsector
- 2806 (2010-2011) 3
- Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de nieuwe investeringen in volkstuinjes
- 2694 (2010-2011) 15
- Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het belang van dorpsscholen voor het sociaal weefsel van het platteland
- 2684 (2010-2011) 20
- Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de omschakeling van huisvestingssystemen in de leghennensector
- 2685 (2010-2011) 22
-

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over maatregelen in verband met de door de storm van 18 augustus 2011 aan de fruitteelt aangerichte schade
- 2682 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de voorgestelde maatregelen voor de getroffen fruitsector in het Hageland en Zuid-Limburg
- 2710 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyskens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de opgelopen schade aan land- en tuinbouw na het noodweer van 18 augustus 2011
- 2714 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over extra ondersteuning voor de groente- en fruitsector
- 2760 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Tine Eerlingen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de steunmaatregelen aan de fruitteeltsector
- 2806 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister-president, collega's, 18 augustus 2011 is een dag die we ons voortaan zullen herinneren. In de eerste plaats uiteraard omwille van de ramp die op die dag het festivalterrein van Pukkelpop teisterde. Het plotse noodweer eiste op de weide een hoge tol: vijf doden, meerdere zwaargewonden en vele lichtgewonden. Bij een dergelijke noodlottige gebeurtenis kunnen we alleen stil worden.

Vergeleken met die ramp en het verlies aan mensenlevens, zijn andere problemen klein. Maar collega's, we mogen toch niet uit het oog verliezen dat op 18 augustus ook vele anderen getroffen werden door het zware onweer. Ik denk dan aan de land- en tuinbouwers, en meer specifiek aan de fruittelers in het midden en het zuiden van Limburg en in het Vlaams-Brabantse Hageland.

Terwijl de fruitbedrijven op het punt stonden een rijke oogst binnen te halen, werd op die dag enorm veel fruit op enkele minuten tijd vernield: afgewaaid, door hagel vernield, in elk geval commercieel van geen waarde meer. U begrijpt dat dit een drama is voor de betrokkenen. Deze mensen hadden letterlijk en figuurlijk uitzicht op een mooie oogst waarvoor een heel jaar gewerkt werd, maar die ging dan reddeloos verloren in enkele ogenblikken.

Collega's, op zich is dit geen unicum. Het is eigen aan de landbouwsector dat de natuurelementen op onvoorspelbare momenten tot productverliezen leiden. Maar het uitzonderlijk hevige karakter van de storm van 18 augustus zorgde er op een aantal plaatsen voor – vooral in het Hageland met toevallig mijn gemeente Glabbeek in het oog van de storm – dat hele fruitplantages vernield werden. Niet alleen de oogst van 2011, maar ook de bomen zelf zijn in die regio op vele – te veel – locaties compleet waardeloos na de doortocht van het

noodweer. Vanuit de lucht kan men letterlijk een spoor van vernieling waarnemen, en dat is wel degelijk een triest unicum.

Na een eerste inventarisatie blijkt dat in Vlaanderen zeker 4000 hectare boomgaard schade ondervond van het stormweer. Ongeveer 2500 hectare is er erg aan toe. Daarvan is waarschijnlijk ongeveer 300 hectare boomgaard volstrekt verloren door omgewaaide en ontwortelde bomen. Daarnaast is op 1500 hectare lichtere schade vastgesteld. Het omzetverlies voor dit jaar wordt geraamd op meer dan 42 miljoen euro, dat is een omzetverlies van 16 procent van de totale fruitomzet.

Maar ook de zogenaamde vervolgschade is dus aanzienlijk, want beschadigde bomen brengen minder op. De oogstverliezen in de volgende drie tot vier jaar worden geschat op 16 miljoen euro. Bovendien maken de kleine wondjes in het hout de bomen gevoeliger voor plantenziekten. Fruittelers zullen onvermijdelijk bijkomende kosten hebben voor ziektebestrijding en voor het niet kunnen naleven van contracten met fruitverwerkers enzovoort. De heraanplant van nieuwe bomen wordt op een extra kost van 5 miljoen euro geraamd. Schade die verder in de fruitketen geleden wordt, werd dan nog niet eens in rekening gebracht.

Collega's, u telt mee en zit al snel aan ruim 60 miljoen euro. Dit is een immense klap voor een sector die niet in weelde baadt. Ook niet te vergeten is de morele klap voor de getroffen bedrijven die veelal puur familiale bedrijven zijn: op 18 augustus zijn levenswerken van hele families vernield.

Minister-president, u zag het met eigen ogen: de schade is enorm. U bent ter plaatse geweest. U hebt in de media verschillende ideeën of mogelijkheden geopperd ter ondersteuning. U hebt een aanvraag tot erkenning gedaan bij het federale schadefonds.

Minister-president, ik had graag een toelichting gekregen over de federale tegemoetkoming en de eventuele erkenning. Het rampenfonds dekt normaal gezien geen hagelschade, enkel stormschade. Hier is sprake van een immense hagelschade, die werd veroorzaakt door een storm. Minister-president, vraagt u een uitzondering om de hagelschade en de stormschade op één lijn te plaatsen? Ik denk dat dit niet te vergelijken is met andere hagelschade waar de teler de beschadigde vrucht nog aan een lagere prijs kan verkopen. Bij de storm van 18 augustus is de vrucht volledig beschadigd en onverkoopbaar en moet de teler zelfs betalen om alles op te ruimen.

Minister-president, wat doet u met de kapitaalaflossing en de kredietherschikking met behoud van de tegemoetkoming van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)? Is de procedure afgerond dat de premies van het VLIF vervroegd uitbetaald worden? Over welke hebt u het dan? Worden de overbruggingskredieten voor groentetelers uitgebreid naar de fruitsector? Wat met het fiscaal overdragen van grote verliezen naar volgende jaren? Wat met het uitstel van de betaling van socialezekerheidsbijdragen? Wat met de verhoogde VLIF-steun voor het heraanplanten van vernielde percelen en voor hagelnetten?

Minister-president, ik kan nog verder in detail treden, maar u begrijpt de bottom line: wat is er nu op dit moment reeds concreet en tastbaar beschikbaar voor de getroffen fruittelers, en wat komt er wanneer nog bovenop?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, minister-president, collega's, ik woon in Sint-Truiden in het prachtige Haspengouw. Ook het Hageland heeft – naast het drama op Pukkelpop – op die bewuste 18e augustus mogen ervaren welke kracht de natuur kan uitstralen. We hebben in de streek en in Vlaanderen al heel veel meegemaakt. Tot daar aan toe dat een bomenrij omvalt, maar dat een heel perceel fruitbomen vernield wordt, hebben wij zelf en ook de ouderen onder ons, nog nooit gezien.

Er zijn heel veel vruchten gekwetst, zoals de heer Reekmans zegt.

Op 19 augustus heb ik u gebeld en gealarmeerd. U hebt onmiddellijk beloofd dat u in actie zou schieten en een actieplan zou maken. Er wordt vaak gezegd dat de politiek talmt, dat het traag gaat, maar u hebt woord gehouden: twee of drie dagen later kregen we al signalen uit de sector dat u de mogelijkheden zou onderzoeken.

De streek van het Hageland is wellicht nog zwaarder getroffen dan Haspengouw en Zuid-Limburg. U hebt onder meer een bedrijf in Opglabbeek bezocht. De mensen voelden zich daardoor gesteund. Ze beseffen dat de politiek maatregelen wil nemen.

U hebt een hart voor de sector. U bent in het voorjaar op de Werktuigdagen in Sint-Truiden geweest. We hebben het toen ook gehad over de weersverzekering die Nederland kent. Die bestaat daar nu meer dan een jaar. Het is een verzekering voor alle open teelten. De overheid draagt bij in de premie, en dat gaat over circa 10,5 miljoen euro. We hebben u toen gevraagd om dat eens te onderzoeken. De ramp was groot deze keer en niemand kan uitsluiten dat zoiets opnieuw gebeurt. We hebben maatregelen op lange termijn nodig. Is zo'n verzekering haalbaar en hoe dan?

De fruitveiling in Sint-Truiden biedt haar leden een verzekering aan. Dat is slechts een segment van de sector, het zijn enkel de leveranciers van fruit. Onder open teelten valt alles. Nu is de fruitsector getroffen, maar morgen kan de aardappeloogst mislukken door droogte. Wordt dat opgenomen in uw actieplan? Ik heb daar nog niets over vernomen. Kunnen daar initiatieven rond worden genomen? Is dat een oplossing op middellange en lange termijn?

U hebt financiële ondersteuning beloofd via het VLIF, eventueel met overbruggingskredieten. Kunt u zeggen hoeveel geld hiermee gemoeid is? Kan dat worden vrijgemaakt? U gaat de banken vragen om inspanningen te leveren om faillissementen te voorkomen. Als een bedrijf van 100 hectare groot 2 hectare verliest, kan het nog verder werken. Maar als van een bedrijf met 30 hectare de helft totaal vernield is, is dat een regelrechte ramp. Bovendien zijn verschillende bedrijven in het verleden ook al getroffen door hagel. Een ondernemer moet altijd maar de kracht vinden om te herbeginnen.

U hebt gezegd dat Vlaamse ambtenaren de schade gaan opmeten ten behoeve van het federale rampenfonds. Dat is de snelste manier om het noodweer als algemene ramp te erkennen. Het is belangrijk dat ook de hagelschade daarin wordt opgenomen. Bij veel bedrijven is niet de hele oogst vernield, maar is er wel veel hagelschade. Ondertussen zijn we een maand verder. Hoe snel kan die uitbetaling gebeuren? Hebt u zicht op de stand van zaken bij de federale overheid?

De Boerenbond raamt de totale schade op 60 miljoen euro gespreid over 300 fruitbedrijven in heel Vlaanderen. Kunt u zeggen op hoeveel schadevergoeding Limburg en het Hageland kunnen rekenen? De Boerenbond vraagt uitstel van betaling van de socialezekerheidsbijdrage voor de getroffen bedrijven. Het is natuurlijk een gedeelde bevoegdheid. We hebben een Federale Regering van lopende zaken. Op welke manier kan dat snel in orde worden gebracht? Kunt u vooral aan de zwaarst getroffen bedrijven zeggen binnen welke tijd dat geregeld kan worden? Dit is een pijnlijke periode, het is oogsttijd. De getroffen bedrijven hebben zelf al maatregelen moeten nemen. Zo was er al personeel ingehuurd en hun huisvesting was al geregeld. De solidariteit onder die landbouwers is overigens bijzonder groot. Dat mag ook eens worden gezegd. Kunt u zeggen hoeveel van de geleden schade u denkt te dekken via de verschillende maatregelen?

Ik wil nog eens uw aandacht vestigen op de idee van een weersverzekering voor alle open teelten. Is dat een goede oplossing op middellange en lange termijn?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Voorzitter, ik zal proberen niet te herhalen wat hier al gezegd is. Mijn verhaal begint natuurlijk ook op 18 augustus, de dag die in ons geheugen gebrand staat,

niet het minst om het drama in Hasselt, maar ook om de tragedie in de land- en tuinbouwsector. Ik denk vooral aan Haspengouw en het Hageland.

We hebben schattingen van de schade vernomen, een oppervlakte van 4000 hectare is beschadigd, waarvan 2500 zwaar en 1500 minder zwaar. Het gaat alleszins om een kleine 43 miljoen euro verlies, en dat is 16 procent van de jaarlijkse hardfruitomzet van 256 miljoen euro. Bijkomend wordt er 16 miljoen euro omzetverlies verwacht de komende jaren. Als je bepaalde plantages gezien hebt, hoef je geen kenner te zijn om te weten dat de hardfruitsector de komende jaren nog verliezen zal lijden en extra investeringen nodig zal hebben. Er is ongeveer 5 miljoen euro nodig voor nieuwe aanplantingen.

Minister-president, de natuur kan op sommige momenten het menselijke kunnen ver overstijgen. De schade is aangericht en valt niet te herstellen. Het enige wat we nu kunnen doen, is de schade opmeten, nagaan hoe de betrokken land- en tuinbouwers zo veel mogelijk kunnen worden ondersteund en geholpen, en de schade maximaal inventariseren in het kader van het rampenfonds. Na erkenning van de ramp in het Belgisch Staatsblad kunnen we daarop een beroep doen.

Minister-president, u zult het met mij eens zijn dat de getroffen land- en tuinbouwers alle steun kunnen gebruiken. De beoordeling van de schade zal nu moeten gebeuren. Het is vooral belangrijk, minister-president, dat u onmiddellijk ter plaatse bent geweest. U hebt die dag geen harde valuta's kunnen meenemen naar de fruittelers, maar u hebt zo wel aangetoond dat het u menens was dat u zou zoeken naar een oplossing. Het is ook belangrijk dat u met eigen ogen hebt gezien welke verwoesting in Zuid-Limburg en in het Hageland is aangericht.

Minister-president, hoe ver staat u met de erkenning van de gevolgen van dit noodweer als algemene ramp? In welke mate is het mogelijk om de erkenningsprocedures in de toekomst te versnellen? Zullen er nog extra steunmaatregelen worden genomen voor de getroffen bedrijven? Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, mijn vraag sluit uiteraard aan bij wat al gezegd is. Ik heb het wat breder over de hele groente- en fruitsector. Beide hebben het de voorbije maanden bijzonder hard te verduren gehad. Er waren de EHEC-besmetting (enterohemorragische escherichia coli) en de extreme droogte, waarbij de markt werd verstoord, met extreem lage prijzen in de groentesector. Nu zijn er de weersomstandigheden van 18 augustus, waarnaar de collega's al verwezen hebben. Storm en hagel hebben enorm veel schade toegebracht aan de fruitsector in Limburg en het Hageland.

Ik wil even bevestigen wat mevrouw Heeren heeft gezegd: het waren echt uitzonderlijke en extreme weersomstandigheden, minister-president. Jong en oud waren het erover eens dat ze zoiets nog nooit hadden meegemaakt. Op een dergelijke samenloop van uitzonderlijke omstandigheden kan men zich moeilijk voorbereiden. Zelfs het financieel meest gezonde bedrijf is daar niet tegen opgewassen. De crisis is in beide sectoren zeker nog niet voorbij. Daarom wou ik u er graag enkele vragen over stellen.

Van de ernst van de situatie en de omvang van de schade hoeven we u niet meer te overtuigen. U bent ter plaatse geweest en u hebt onmiddellijk een aantal bijkomende maatregelen en ondersteuning aangekondigd, waarvoor dank. Die zijn absoluut noodzakelijk, want ze zullen ertoe moeten leiden dat de groente- en fruitsector en de individuele telers de crisis te boven kunnen komen – wat we allemaal willen.

Op diverse niveaus zijn er maatregelen nodig: op het Vlaamse, maar misschien ook op het federale en het Europese. Er zijn maatregelen nodig op korte termijn, en dan denk ik in eerste instantie aan wat u hebt aangekondigd, zoals het vervroegd uitbetalen van VLIF-steun en overbruggingskredieten. Op lange termijn moeten we toch ook eens kijken hoe we die sector meer crisisbestendig kunnen maken, op Europees niveau met GMO-middelen

(gemeenschappelijke marktordening) en transparantie van de markt. Op Vlaams niveau kan het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) misschien een rol spelen bij nog extra promotionele ondersteuning van groeten en fruit.

Daarnaast wil ik net als mevrouw Heeren de mogelijkheden van een weersverzekering aanhalen. Dat is in de commissie in het verleden al wel ter sprake gekomen. Minister-president, u hebt ook een taskforce risicobeheer opgericht. Het opmerkelijke was dat daaruit bleek dat net het federale rampenfonds de mogelijkheden van die weersverzekering een beetje hypothekeert. Het rampenfonds is een soort ‘gratis weersverzekering’ voor de fruit- en groentetelers. Als er zoiets gebeurt en het wordt erkend als ramp, krijgen zij hun schade ook vergoed, zonder verzekering en zonder extra premies.

In die zin heb ik altijd goed begrepen dat in eerste instantie het rampenfonds moet worden geregionaliseerd. Dan is daarnaar eventueel bijkomend onderzoek mogelijk. Ik zou zeggen: laten we dat snel regionaliseren, als er ooit een regering komt. Het is belangrijk dat we de mogelijkheden bekijken om de sector crisisbestendig te maken.

Minister-president, welke maatregelen hebt u al genomen om de fruitsector en de individuele telers te ondersteunen en in hoeverre zijn die uitgevoerd? Welke structurele maatregelen op lange termijn wilt u nemen om de sector minder crisisgevoelig te maken? Worden er ook initiatieven genomen in samenspraak met andere overheden, het federale of het Europese niveau? Is er een mogelijkheid om die bijkomende steunmaatregelen ten behoeve van de groente- en fruitsector te verankeren in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, minister-president, de collega's hebben het meeste al gezegd. De fruitteelt in Limburg en in het Hageland kreeg op 18 augustus opnieuw een enorme tegenslag te verwerken. Ik was er zelf getuige van: het was bijzonder dramatisch, iets wat nog niemand gezien had, een ongelooflijk noodweer. Daarvan getuigt ook de ramp op Pukkelpop.

Voor de telers van pitfruit is het ook een ramp. De rukwinden en hagel hebben ongeveer 30 procent van het Vlaamse pitfruit beschadigd. Ruim 4000 hectare boomgaard ondervond schade. De oogst werd geheel of gedeeltelijk vernietigd. Hele plantenrijen werden uitgerukt, waardoor de fruittelers ook de komende jaren een mindere opbrengst zullen hebben. Als ze nieuwe bomen moeten aanplanten, duurt het vier of vijf jaar vooraleer die opnieuw voldoende opbrengst kunnen leveren.

De Boerenbond raamde de opgelopen schade inderdaad op meer dan 60 miljoen euro: het directe verlies voor dit jaar wordt geraamd op 42 miljoen euro en voor de komende jaren op 16 miljoen euro. De kostprijs voor nieuwe aanplantingen wordt geraamd op 5 miljoen euro.

Minister-president, u beloofde in de media alvast om de getroffen fruittelers de nodige ondersteuning te bieden. Uw administratie zou alles in gereedheid brengen om een schadedossier op te maken met het oog op een vergoeding door het federale rampenfonds. Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds zou worden ingeschakeld om de toegekende premies versneld uit te betalen. Overbruggingskredieten met uitstel van kapitaalsaflossing moeten de getroffen fruittelers door de moeilijke periode helpen. Ook de banksector zou worden benaderd met de vraag zich toleranter op te stellen ten aanzien van de getroffen landbouwers.

In hoeverre heeft uw administratie reeds zicht op de totaal opgelopen schade ten gevolge van het noodweer? Zijn die cijfers correct?

In hoeverre worden de door u aangekondigde steunmaatregelen ook effectief uitgevoerd? Wat is de stand van zaken? Worden die maatregelen eventueel nog bijgestuurd, of zijn er bijkomende mogelijkheden?

Welke andere mogelijkheden ziet u ten slotte nog om de fruitteeltsector in de toekomst weerbaarder te maken tegen dergelijke natuurfenomenen? In het verleden hebt u de weersverzekering toegelicht. De verzekeringssector stond hier aanvankelijk weigerachtig tegenover. Is hier inmiddels schot in de zaak gekomen? Ziet u nog andere maatregelen die op lange termijn de weerbaarheid van de telers kunnen verhogen? We hebben het hier enkel over de financiële gevolgen. Voor die mensen is dat echter ook een persoonlijke tragedie. Zij verliezen hun inkomen, hun bedrijf. Zij zitten met de handen in het haar als zij zulke grote delen van hun oogst verliezen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, ik dank u. De mensen die niet in de getroffen streek waren, hadden geen zicht op wat er gebeurd is. Ik ben de streek vorige week gaan bezoeken. Wat ik daar zag, was veel erger dan wat ik op televisie had gezien. Ik sluit me graag aan bij de vraag om die fruittelers de nodige steun te verlenen.

De heer Jos De Meyer: Ik wil zelf stilstaan bij een punt dat door verschillende collega's werd aangehaald: de weersverzekering.

Minister-president, in het begin van deze legislatuur hebt u meermaals gesproken over een verzekering, niet enkel voor extreme weersomstandigheden, maar ook voor andere calamiteiten als bijvoorbeeld ziekte van dieren of bepaalde plagen. Dat werd onderzocht en zou mogelijk gedeeltelijk met overheidssteun gebeuren. Het was moeilijk om verzekeringsmaatschappijen te vinden die daar werkelijk interesse voor hebben. In het buitenland is dat echter op sommige plaatsen al mogelijk. Wat is hier de stand van zaken?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, het is een aangenaam weerzien na een – voor jullie – hopelijk vruchtbare en deugddoende vakantie.

Tijdens die vakantie werden jullie net als ik geconfronteerd met onder meer dit dossier, dat uiteraard zeer ernstig is voor alle getroffen. Zeer veel mensen, ook uit de politieke wereld – zoals jullie vragen aantonen –, hebben dat met zeer veel zorg gevolgd.

Ik zal eerst de problematiek van de verzekering toelichten. We staan voor de belangrijke uitdaging dat we de landbouwsector in het algemeen, dus bijvoorbeeld ook de varkenssector en de groentesector, meer crisisbestendig moeten maken. Zo moeten we voorkomen dat we op regelmatige wijze crisissen moeten bestrijden die mogelijk op een structurele wijze kunnen worden voorkomen. Dat is deze week op de Europese Landbouwrapad aan bod gekomen. De commissaris heeft gezegd dat hij dat verder zal onderzoeken. Een van die elementen zal de problematiek van de verzekering zijn.

Voorzitter, het is waar dat wij in het begin van deze legislatuur het initiatief hebben genomen om over die verzekering rond de tafel te zitten met de landbouwsector en de verzekeringssector. Dat werd inderdaad onvoldoende opgepikt door de verzekeringssector zelf. Hij was niet of slechts in heel beperkte mate geïnteresseerd in een verzekering die ruimer is dan de hagelschadeverzekering.

Mevrouw Heeren verwijst terecht naar een bezoek dat ik heb gebracht aan de beurs in Sint-Truiden. Nederlandse vrienden hebben daar informatie verschaft over hoe de weersverzekering daar werkt en wat de modaliteiten zijn. In de loop van de volgende week is er een verder contact om na te gaan hoe het komt dat ze in Nederland wel is doorgevoerd, wat de modaliteiten zijn, wat de tegemoetkomingen zijn en waarom er in Vlaanderen een verschil is qua instrumenten en het aangaan van een dergelijke verzekering. Ik kom daar straks nog op terug.

Dat is één element in het meer risicobestendig maken van de sector. We komen daar later op terug. We hebben de dialoogdagen in de varkenssector, die gefinaliseerd moeten worden.

Andere initiatieven zullen allemaal kunnen passen in het crisisbestendig maken van de land- en tuinbouwsector.

In deze inleiding kan ik u ook wat cijfermateriaal geven over het areaal en de bedrijven waarover het hier gaat. Een aantal leden hebben die al, maar het is goed wat duiding te geven. Vlaanderen beschikt over een microklimaat en goede bodems, vooral in Limburg, het Hageland en het Waasland, die zeer geschikt zijn voor appel- en perenteelt. Dat is ook de reden waarom we in Europa een belangrijk teeltgebied zijn. Het is belangrijk dat we dat maximaal gebruiken en ondersteunen. Het totaal Vlaams pitfruitareaal – appels en peren – is in 2011 ongeveer 14.279 hectare groot, waarvan 7613 hectare, of afgerond 53 procent, gebruikt wordt voor peren, en 6665 hectare, of 47 procent, voor appels. Het Hageland en Haspengouw zijn het hoofdgebied voor deze teelt. Uit recente gegevens van het Agentschap voor Landbouw en Visserij (LV) blijkt dat ongeveer 1100 bedrijven actief zijn in de pitfruitsector.

Volledigheidshalve moet ik er ook bij vermelden dat de Vlaamse wijnbouw de afgelopen jaren in de lift zit, zowel in het Hageland als in Limburg. Ook die sector is getroffen. Het gaat om een sector die in opmars is, en die niet vergeten mag worden.

We hebben de gegevens in verband met de tewerkstelling opgevraagd bij de Boerenbond. Ik geef u enkele cijfers. In 2010 gaat het om 25.861 seizoenarbeiders in de Vlaamse fruitteelt, waarvan 5513 in Vlaams-Brabant en 14.338 in Limburg. 59 procent van de seizoenarbeiders werkt in de fruitsector. Het totale aantal in Vlaanderen is 43.506.

Het aantal reguliere arbeidskrachten in de Vlaamse fruitteelt is ongeveer 600. Het ene kwartaal zijn er dat wat minder dan het andere. In Vlaams-Brabant gaat het om 90 en in Limburg om 325 vaste arbeidskrachten.

Ten slotte kan ik u in verband met de tewerkstelling zeggen dat het aantal vaste werknemers in de fruitteelt jaar na jaar toeneemt.

Voorzitter, om het plaatje volledig te maken, ga ik nog even in op de productie en export. Volgens de eerste oogstramingen hadden we dit jaar/seizoen een productie van 298.326 ton appels en 307.508 ton peren. De cijfers voor 2010 waren 288.405 ton appels en 284.827 ton peren. Voor 2009 was het cijfer nog hoger: 343.980 ton appels en 307.270 ton peren.

Voorzitter, ik kan u de cijfers voor export bezorgen. Heel belangrijk is dat meer dan 80 procent van onze productie bestemd is voor de export. Jaarlijks worden er zo'n 5 op de 6 peren en bij de appels 2 op de 3 naar het buitenland geëxporteerd. In België wordt er ongeveer 15 kilogram appels, inclusief importappels, per inwoner geconsumeerd en ongeveer 5,5 kilogram peren.

Voorzitter, ik heb deze inleiding gegeven om het belang van deze sector aan te geven. De cijfers tonen dat aan.

Heel wat collega's hebben vragen gesteld over de schade en de voortgang met betrekking tot een aantal procedures. De Administratie Land- en Tuinbouw heeft een inschatting gemaakt van de schade. Wat het areaal en de bedrijven betreft, kunnen we bij een eerste raming in globo een tweeledige opdeling maken van het getroffen areaal: ongeveer 3000 hectare waar fruit is gevallen en/of beschadigd; 1500 hectare met licht beschadigd fruit. Deze schade vertegenwoordigt al snel meer dan 30 procent van het Vlaamse pitfruitareaal. Naar schatting is er minstens 300 hectare boomgaard totaal verloren door de stormschade: omgevallen bomen, vruchthout beschadigd door de hagel enzovoort.

De toekomstige vervolgschade is natuurlijk moeilijker in te schatten, omdat het ook gaat om de volgende seizoenen. We hebben het dan over kanker en bacterievuur, die in de plantages de volgende maanden nog impact zullen hebben op de wonden van het hout. Ook voor de bloemknoppen voor volgend jaar rijzen vragen. Het is mogelijk dat er ook de volgende jaren nog invloed zal zijn van dit noodweer.

Wat de telers betreft, is de inschatting, op basis van de informatie die we nu hebben, dat driehonderd telers getroffen zijn door dit noodweer. Ze vertegenwoordigen 25 procent van de Vlaamse telers. Als alle dossiers zijn afgerond, zal het aantal exact kunnen worden vastgelegd, maar we baseren ons nu op de informatie die ons door de Administratie Land- en Tuinbouw werd bezorgd.

Ik kom tot de problematiek van het landbouwrampenfonds. Een aantal collega's heeft er terecht op gewezen dat dit een federale materie is, het fonds bevindt zich nog altijd op het federale niveau. De procedure om het noodweer van 18 augustus 2011 te erkennen als algemene ramp loopt bij de Federale Overheidsdienst (FOD) Binnenlandse Zaken. Het is belangrijk, collega's, dat de zaak bij de FOD Binnenlandse Zaken zit. Ik verklaar me nader. De ramp wordt opgevolgd door de FOD Binnenlandse Zaken aangezien derde personen, dus ook niet-landbouwers, getroffen zijn. Deze ramp wordt daarom niet gedefinieerd als een landbouwramp, die worden opgevolgd door de FOD Economie, maar als een algemene ramp. We wachten nu met ongeduld op een agendering op de federale ministerraad, die zich zal uitspreken over de erkenning. Een collega gaf terecht mee dat als de erkenning wordt bevestigd door de ministerraad, die wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De procedure bepaalt dat de landbouwer dan pas een officiële aanvraag kan indienen voor een tegemoetkoming bij het rampenfonds. Het is aan de landbouwer om tijdig een volledig dossier in te dienen. Dat is de procedure. Ik hoop dat dit binnenkort op de agenda van de federale ministerraad komt.

De heer Reekmans merkte op dat hagelschade normaal gezien verzekeraar is en dus wordt uitgesloten uit het landbouwrampenfonds. Dat is juist, maar ik denk dat er voldoende argumenten zijn – en alle betrokkenen die ik hierover al heb aangesproken, zijn het daarmee eens – om te stellen dat dit niet alleen een probleem van hagel was, maar ook van wind, regen en zo meer, zodat er echt kan worden gesproken van noodweer, en dat is ruimer dan hagelschade.

De vaststelling van die schade gebeurt door een gemeentelijke schattingscommissie. Een viertal ambtenaren van het Agentschap voor Landbouw en Visserij werd gedurende veertien dagen fulltime ingezet om de schade mee te inventariseren. We hebben onze ambtenaren daar dus ook op gezet, en ze hebben fantastisch werk geleverd. De schattingscommissie doet vaststellingen, een eerste keer aansluitend op het moment dat de schade werd veroorzaakt en een tweede keer bij de oogst van de niet-vernieelde producten. De tweede keer is natuurlijk niet nodig als er bij de eerste vaststelling 100 procent verlies wordt vastgesteld. Bij beide bezoeken wordt een pv opgesteld, maar ook andere bewijsstukken kunnen aan het dossier worden toegevoegd.

De procedure voor de erkenning van rampen is verankerd in de wetgeving met betrekking tot het federaal rampenfonds. Een versoepeling van deze procedure is enkel mogelijk in geval van een aanpassing van de federale wetgeving of in geval van een mogelijke regionalisering van het landbouwrampenfonds in de toekomst. Na regionalisering van het landbouwrampenfonds en een Vlaamse invulling ervan, zal het algemene rampenfonds echter nog steeds federaal ingevuld blijven, met de bijbehorende erkenningsprocedures.

U vroeg ook waar het dossier zich nu bevindt. De schade is opgemeten, de dossiers zijn allemaal opgesteld. Ze gaan in een volgende fase naar de provincie en die moet ze dan doorsturen naar de federale overheid. Volgens mijn informatie hebben op dit moment niet alle provincies de dossiers overgemaakt aan de federale overheid. We volgen dit van heel nabij op. Er moet niet direct met de vinger worden gewezen naar de provincies, maar dit is de stand van zaken op basis van de informatie die me bereikt heeft.

Dus: zo snel mogelijk erkenning als ramp, waardoor het rampenfonds in werking treedt.

Wat de opmeting van de schade betreft, is de procedure met betrekking tot de processen-verbaal rond. De processen-verbaal worden door de provincies naar de federale overheid

gestuurd. Ik hoop dat dit zo snel mogelijk gebeurt en dat de getroffen land- en tuinbouwers zeer snel duidelijkheid zullen krijgen.

Er is me tevens gevraagd wat de Vlaamse overheid op korte termijn kan doen. Ik zal even de maatregelen overlopen die ik op dit vlak heb aangekondigd.

Wat het uitstel van kapitaalaflossingen betreft, zal overleg met de banken plaatsvinden. Verschillende sprekers hebben er terecht op gewezen dat er zware financiële problemen zijn en dat betalingsfaciliteiten bij de betrokken banken noodzakelijk zijn.

De regelgeving van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds stelt dat een bank tijdens de looptijd van een krediet in totaal drie jaar uitstel van aflossingen kan toestaan zonder de lopende steun in het gedrang te brengen. Indien het gaat om kredieten die van een gewestwaarborg genieten, wordt waarborg bij een uitstel van betaling met een verlenging van de looptijd van het krediet telkens met een jaar verlengd. Hiervoor zijn geen bijkomende bedragen verschuldigd.

Op 23 september 2011 zal op mijn kabinet een vergadering plaatsvinden waar we met de erkende banken van gedachten zullen wisselen over de crisismaatregelen ten gunste van de glasgroenten- en de fruitsector. De maatregelen ten gunste van die eerste sector hebben betrekking op de EHEC-crisis. In het andere geval gaat het om de storm- en hagelschade. De nood aan overbruggingskredieten en de stand van zaken met betrekking tot de afhandeling van aanvragen zijn knelpunten die tijdens deze vergadering aan bod zullen komen. Er is een heel duidelijk engagement aangegaan. Op 23 september 2011 zullen we hierover duidelijke afspraken met de erkende banken maken.

Een volgend punt betreft de vervroegde betaling van de investerings- en vestigingspremies van het VLIF aan gespecialiseerde bedrijven met groenten onder glas, aan bedrijven met een combinatie tussen glas en open grond en aan fruitbedrijven. De betaling was gepland voor de periode tussen september 2011 en augustus 2012. Dit is volop in voorbereiding. Zodra de nodige administratieve procedures zijn doorlopen, zal concrete informatie over de omvang en het tijdstip worden verspreid. We zullen dit zo snel mogelijk finaliseren. We zullen de premies voor de periode tussen september 2011 en augustus 2012 snel vervroegd kunnen uitbetalen.

De overbruggingskredieten van het VLIF worden uitgebreid. De recent uitgevaardigde steunmaatregelen die we naar aanleiding van de EHEC-crisis ten gunste van de getroffen fruittelers hebben genomen, worden volop voorbereid. Ik verwacht nog een advies van de Inspectie van Financiën. Zodra ik hierover beschik, zal ik dit volledig kunnen finaliseren. Er zijn sinds mijn bezoek en sinds de vroegere communicatie hierover al concrete stappen gezet. Ik ga ervan uit dat dit binnenkort, in de loop van de komende dagen en weken, zal worden afgerond.

Iemand heeft het daarnet over de hagelnetten gehad. Ik wil nog even meedelen dat het VLIF steun verleent voor de plaatsing van hagelnetten. Die steun bedraagt 18 procent. Uit een aantal vaststellingen ter plaatse blijkt dat de plaatsing van hagelnetten een zeer afdoend middel is om schade te voorkomen. Met dit noodweer had dit allicht niet geholpen. We verlenen echter 18 procent steun om door middel van hagelnetten schade te voorkomen. Dit geldt voor gewone hagel en niet voor dit uitzonderlijk noodweer.

Mijn voorlaatste punt betreft de maatregelen op lange termijn. Het gaat dan onder meer om de hagelschadeverzekering. Het is onze bedoeling de sector door middel van de gemeenschappelijke marktordening (GMO) voor groenten en fruit crisisbestendig te maken. We hebben binnen de EU een belangrijk element aangekaart. De GMO voor groenten en fruit voorziet al sinds enkele jaren in de mogelijkheid om in te staan voor 50 procent van de verzekeringspremie voor een verzekering tegen hagelschade. Vorig jaar is hiervoor in het licht van de GMO voor groenten en fruit een bedrag van 1 miljoen euro uitgetrokken.

In het verleden heeft zich slechts sporadisch een fruitteler tegen hagelschade verzekerd. Dankzij de tegemoetkoming vanuit de GMO voor groenten en fruit is dit percentage ondertussen tot 20 procent opgelopen. Hoewel dit een grote vooruitgang lijkt, blijkt hieruit ook dat 80 procent zich nog steeds niet heeft verzekerd. Volgens verschillende bronnen blijkt 20 tot 23 procent van het areaal tegen hagelschade te zijn verzekerd. Deze verzekering dekt, afhankelijk van de formule, deels de productiekosten bij een totaalverlies van de oogst ten gevolge van hagel.

Wat de verzekering tegen hagelschade betreft, hebben we al een specifiek initiatief genomen. Er is vooruitgang met betrekking tot het aantal verzekeringscontracten. Zoals de commissievoorzitter en andere sprekers al hebben aangehaald, is het probleem echter ruimer dan enkel hagel. We moeten nagaan welke verdere stappen we nog kunnen zetten. We moeten in dit verband ook eens kijken naar de weersverzekering zoals die in Nederland bestaat.

Aangezien mevrouw Eerlingen en andere sprekers ernaar hebben verwezen, wil ik ook nog zeggen iets over de regionalisering van het landbouwrampenfonds. Indien het landbouwrampenfonds zou worden geregionaliseerd, zou het volledig ondersteuningssysteem, bestaande uit de subsidiëring van verzekeringsproducten en de werking van het landbouwrampenfonds, beter kunnen worden afgestemd.

Ondertussen worden op het niveau van de EU de inhoudelijke discussies over de ondersteuning van het risicobeheer in het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2013 in functie van het potentieel voor de Vlaamse landbouw van zeer nabij opgevolgd en geëvalueerd. Ook op dit vlak is een sterke vooruitgang geboekt. Indien het landbouwrampenfonds zou worden geregionaliseerd, zouden we de problematiek van de subsidiëring van de verzekeringsproducten beter kunnen aanpakken.

Een laatste vraag is om in het kader van socialezekerheidsbijdragen ook in mogelijkheden te voorzien om de telers door die moeilijke periode te loodsen. Mijn federale collega, bevoegd voor de sociale zekerheid, werkt op dit moment een aantal maatregelen uit om daaraan tegemoet te komen.

Voorzitter, collega's, ik denk dat we met deze maatregelen zeker heel wat vragen, eisen en problemen hebben beantwoord. We volgen dat van zeer nabij op. Als de erkenning door het rampenfonds er komt, dan moeten we kijken wat de uitkeringen zijn en wat de situatie is met de banken en wat wij doen. Als dan bijkomende maatregelen moeten worden genomen, moeten we bekijken welke dat moeten zijn enzovoort.

Deze sector is mij zeer dierbaar, en niet alleen voor mij. Het is ook een zeer dynamische en kwaliteitsvolle sector. We moeten dus alles doen om deze sector verder te laten groeien en dus door deze wat moeilijke periode te loodsen.

De voorzitter: Minister-president, ik dank u voor dit geëngageerd antwoord.

De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. De goede wil is er, maar de gepaste maatregelen nog niet echt, lijkt mij. Ik verklaar me nader, minister-president. U hebt het over de verzekering die 50 procent steun geeft aan degenen die ze afsluiten. Voor alle duidelijkheid: die steun komt van Europa. Slechts 42 Vlaamse fruittelers hebben de voorbije periode die verzekering afgesloten.

Waar knelt het schoentje? Als een fruitteler vandaag zo'n verzekering afsluit, kost hem dat 8 procent van zijn jaaromzet, behalve indien hij instapt in de regel van de 50 procent. Maar dan moet hij lid zijn van een coöperatie, dan moet hij lid zijn van een veiling. Met andere woorden, een fruitteler die vrij wil handelen en vrij wil leveren, komt niet in aanmerking. Je moet effectief lid zijn van een veiling. Ik denk dat dit ook verklaart waarom slechts 42 fruittelers die verzekering hebben. Als je toch lid bent van een veiling, dan kost je dat geen 4

procent op een jaaromzet, maar 5 procent omdat die 50 procent bijdrage niet geldt op onder andere de taksen op die verzekeringspremies.

Minister-president, het is een Europese maatregel. Ik wil ervoor pleiten om die verzekering meer open te zetten voor alle fruittelers in Vlaanderen en te proberen op Europees niveau om niet alleen die steun via de veilingen te laten gaan, maar om ook de fruittelers die vrijheid van handelen willen – wat ik essentieel vind – een beroep te kunnen laten doen op die verzekering. Dan ben ik ervan overtuigd dat die verzekering steeds meer zal worden afgesloten, waardoor er in geval van noodweer heel veel gedekt is.

Daarenboven dekt die verzekering ook alleen de variabele kostprijs. Ze is niet alleenzalmakend, maar een stap in de goede richting.

Voorzitter, ik wil even overgaan naar het federale deel, namelijk het rampenfonds. Het is positief dat Binnenlandse Zaken de ramp in zijn totaliteit gaat bekijken en dat het niet gaat via het kabinet Economie en het alleen een landbouwramp zou zijn. Het is dan een algemene ramp en dan wordt ook de hagel- en stormschade vergoed. Ook hier is het zo dat een fruitteler maximum 250.000 euro kan krijgen uit het rampenfonds. Uiteindelijk is maar 46 procent van de schade gedekt. Heel veel mensen hebben het idee dat de fruitsector een beroep kan doen op een schadefonds en de schade volledig terugbetaald krijgt. Het gaat hier over 46 procent, en enkel voor de bomen, dus niet voor de vervolgschade.

Minister-president, ik kom bij Vlaanderen om af te ronden. De voorstellen van de overbruggingskredieten gaan over een maximum van 90.000 euro op drie jaar tijd. Vandaag een overbruggingskrediet aan de fruitsector geven, lijkt me niet echt een goede oplossing. Dat wil zeggen dat deze mensen nu bijna 30.000 euro klaar moeten hebben om het eerste jaar al terug te betalen. Daarom wil ik u een voorstel doen, waar ik graag een reactie op had gehad, namelijk om de VLIF-uitkering met één jaar te verlengen in plaats van de overbruggingskredieten die tot 90.000 euro per jaar gaan, in te voeren. Ik denk dat dat de Vlaamse belastingbetaler evenveel kost.

Collega's, waarom het voorstel om de VLIF-uitkering te verlengen? Als deze bedrijven nu een jaar uitstel zouden vragen voor hun leningen, dienen ze wel de intresten te betalen. Bij een overbruggingskrediet loopt de lening nog een jaar langer en stopt de VLIF-steun een jaar eerder. Vandaag krijgen die bedrijven dan wel effectief hun uitstel van betaling, maar op het einde van hun lening krijgen ze er wel de rekening voor gepresenteerd. Graag had ik uw mening, minister-president, over het voorstel om de VLIF-uitkering met een jaar te verlengen. Ik denk dat daar heel veel fruittelers vandaag mee gediend zouden zijn.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreide en geëngageerde antwoord. Met het cijfermateriaal dat u hebt gegeven, toont u aan dat het een belangrijke economische sector is, niet alleen voor het binnenland maar ook voor de export.

Ik hoop samen met u dat de FOD Binnenlandse Zaken het erkent als noodweer en dat men daar dan in zijn totaliteit onder kan vallen en dat het niet alleen om hagelschade gaat. Twee of drie aanwezigen hebben in dat noodweer gestaan. We hebben al veel meegemaakt, maar dit was hallucinant. De lucht zag groen. Eerst is alle aandacht van onze provincie gegaan naar Pukkelpop natuurlijk, maar 24 uur later bleek dat de fruitsector zwaar was getroffen.

We zijn ook blij met het onderhoud over de brede weersverzekering. Op basis van de ontmoetingen op de Werktuigendagen en de informatie die mensen ons bezorgd hebben, ben ik benieuwd op welke manier wij dat in Vlaanderen zullen doen. Als ze dat in Nederland kunnen, waarom zouden we dat in Vlaanderen niet kunnen? Dat heeft natuurlijk ook een financiële repercussie. In Nederland heeft men op een gegeven moment beslist om voor een structurele oplossing te kiezen voor weegerelateerde risico's, en dat voor alle open teelten. Vandaag is de aandacht in deze commissie voor de fruitsector, maar ik kan me inbeelden dat

er de voorbije maanden ook aandacht is geweest voor bijvoorbeeld de aardappel- of andere teelten, die getroffen zijn door zware droogte.

Ik kijk uit naar de resultaten van die ontmoetingen en naar hoe u daar op Europees niveau, binnen de Europese Commissie, een opening voor kunt creëren.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister-president, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord en voor uw doortastende aanpak. Ik heb daar voorlopig niets aan toe te voegen.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik heb in mijn vraagstelling benadrukt dat er niet alleen maatregelen op korte termijn nodig zijn, maar ook op lange termijn. We moeten bekijken hoe we die sector meer crisisbestendig kunnen maken. Dat moet inderdaad op verschillende niveaus gebeuren. Voorkomen is nog altijd beter dan genezen.

Op Europees niveau zijn er zeker belangrijke stappen te zetten. Op federaal niveau is in eerste instantie de erkenning als ramp belangrijk. Ik kijk ook uit naar wat er mogelijk is met betrekking tot die weersverzekering. Dat moet in elk geval breder gaan dan enkel de groente- en fruitsector.

Wat het Vlaamse niveau betreft, hebt u een aantal lopende maatregelen vermeld, vooral met betrekking tot de liquiditeitsproblemen. We moeten echter ook bekijken wat we nog bijkomend kunnen doen op de lange termijn. Ik had het al over eventuele bijkomende promotionele ondersteuning, maar misschien moeten we ook meer kunnen besparen aan de kostzijde voor de fruittelers. Ik denk dan bijvoorbeeld aan meer investeringen om energiekosten te dekken en aan warmte-krachtkoppeling (wkk), waar we zien dat de investeringen afnemen. Er is dus nog wel wat werk voor de boeg, zowel voor de groente- als voor de fruitsector.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, en vooral voor de actie die u al ondernomen hebt. Ik wil de vraag van de heer Reekmans ondersteunen om de rentesubsidie van het VLIF met een jaar te verlengen. U stelt dat er drie jaar uitstel van aflossing mogelijk is. Maar op het einde zit men dan met een rentelast die niet meer gesubsidieerd wordt, waardoor men op lange termijn weer een zwaardere last krijgt. Er zijn dus zowel maatregelen op korte als op lange termijn nodig.

Daarnaast is er het regionaliseren van het landbouwrampenfonds. U weet dat wij daar vragende partij voor zijn. Dat zal nu misschien ook op tafel komen te liggen. Ik kijk daar reikhalzend naar uit.

Uw contacten met Nederland kan ik alleen maar toejuichen. Ik hoop dat wij daar in deze commissie nog een verslag van zullen krijgen. We zullen u daar alleszins nog naar vragen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Collega's, het onderhoud over de weersverzekering zal plaatsvinden. Op dit moment is mijn informatie echter dat die weersverzekering in Nederland niet echt een groot succes kent, ook al is er een ondersteuning vanuit de overheid. Ik ga er nu niet verder op vooruitlopen, maar de kost is in elk geval een niet onbelangrijk element. Men moet dus het risico afwegen tegen de kost die men ervoor moet betalen. Dat is blijkbaar ook in Nederland een niet-onbelangrijk element. Maar goed, we zullen het bekijken. Die vergadering zal sowieso plaatsvinden.

Collega's, ik ben er samen met u van overtuigd dat dit een zeer dynamische en zeer rendabele sector is. Dit gaat om rendabele bedrijven, die wij nu door een wat moeilijker periode moeten

loodsen. Dit is geen operatie om bedrijven die structureel ongezond zijn, boven water te houden. Ik ga ervan uit dat niemand daarvoor pleit.

Overbruggingskredieten mogen ook niet tot gevolg hebben dat men zich nog zwaarder in de financiële lasten wringt, met alle gevolgen van dien. We moeten vertrekken van het uitgangspunt dat het financieel gezonde en dynamische bedrijven zijn, die wij gaan ondersteunen om die periode te overbruggen zonder grote problemen. Maar nadien zullen zij opnieuw rendabel zijn en de nodige winsten kunnen maken. Daarom denk ik dat overbruggingskredieten hier, misschien meer dan in andere sectoren, soelaas kunnen bieden. Ik herhaal echter dat ik niet de grote promotor ben van overbruggingskredieten. Dat moet geval per geval bekeken worden.

Een aantal collega's vroegen of we de VLIF-steun met een jaar kunnen verlengen. Wat nu al mogelijk is, en wat vrijdag ook op die vergadering aan bod zal komen, is om het met een jaar uit te stellen. Maar we kunnen het niet kwijtschelden. Op het einde van de rit zal het wel betaald moeten worden. Als die bedrijven door deze periode heen komen en een nieuwe dynamiek ontwikkelen, zal dat mijns inziens ook geen probleem zijn. Natuurlijk zou iedereen graag een kwijtschelding krijgen, maar dat kost niet alleen miljoenen euro's, het zou dan ook voor andere sectoren gevraagd worden, en dat kan niet gehonoreerd worden.

Uitstel van kapitaalaflossing kan, maar de heer Reekmans zei het al: op het einde van de rit moet dat geld worden opgehoest. Een kwijtschelding kan niet. Dat uitstel is een van de voorstellen die vrijdag worden besproken. Ik kan nu al toezeggen dat dit zal worden goedgekeurd. Dat zal geen probleem zijn. In de toelichting zei ik al dat een uitstel tot drie jaar kan worden toegestaan.

Ik heb nog een laatste punt. We hebben het hier over een vreselijke ramp voor de sector. Wij zullen hem zo goed als het kan helpen. Samen met u zullen wij de zaak opvolgen en zo nodig bijkomende maatregelen nemen. Ik heb evenwel nooit willen beweren dat met de maatregelen die wij hebben meegedeeld alles wordt opgelost. Het is echter belangrijk dat zeer snel een aantal maatregelen worden uitgevoerd. Een en ander is al op gang getrokken. De bedrijven moeten weten en voelen dat wij er alles aan doen om de beschikbare hulpmiddelen aan te wenden.

De heer Peter Reekmans: Minister-president, de bedrijven uit de fruitsector krijgen steun achteraf, een tijdje nadat de ramp is geschied. Die steun krijgen zij meestal in een jaar waarin zij een goede oogst hebben. Dat zorgt voor een tweede tegenvaller. Want voor dat jaar wordt geen rekening gehouden met het verlies uit het verleden, wat betekent dat zij dus extra belastingen moeten betalen. Ik beseft dat dit een federale aangelegenheid is. Toch zouden wij dat eens moeten bekijken, want het kan toch niet dat zij twee keer moeten boeten voor dat eenmalige verlies.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de nieuwe investeringen in volkstuintjes - 2694 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Voorzitter, minister-president, collega's, het is niet de eerste keer dat ik u over volkstuinieren een vraag stel. De aanleiding is uw beleidsmaatregel van begin juli, en het is toen dat ik mijn vraag heb ingediend.

Volkstuinieren blijft in Vlaanderen in de lift zitten. De behoefte is groot, zo blijkt duidelijk uit een studie van de UGent. Die is het grootst in stedelijke centra. Door de toenemende

verstedelijking en vergrijzing stijgt de vraag ook sterk op het platteland. Daartegenover staat een ontoereikend aanbod: de druk op wachtlijsten loopt op, bijvoorbeeld tot 45 procent in Kortrijk. 35 procent van de volkstuinjes wordt bedreigd omdat ze in woongebied of woonuitbreidingsgebied liggen.

Begin juli maakte u bekend dat de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) de opdracht kreeg om de aankoop van gronden voor de inrichting van volkstuinparken te faciliteren en te prefinancieren. Daartoe wordt een projectoproep gelanceerd: lokale overheden die een volkstuin willen inrichten, kunnen een ontwerp indienen om die te laten prefinancieren. De VLM kreeg ook de opdracht om te overleggen met de NMBS en de Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) om na te gaan of zij geschikte percelen ter beschikking kunnen stellen. De VLM zal ook zelf nagaan welke bruikbare gronden zij bezit. Verder trekt u 105.000 euro uit voor de aankoop van gronden voor volkstuinparken.

In december kondigde u reeds aan dat een handleiding ter inrichting van volkstuinparken aan de gemeenten zou worden bezorgd. Het ontwerp van deze handleiding maakte deel uit van een project van De Volkstuin – Werk van de Akker vzw. Naast de handleiding werd ook de behoeftebepaling uit de studie van de UGent uit 2007 toegepast op enkele kleinere gemeenten en werden de knelpunten en mogelijkheden van de bestaande volkstuinparken onderzocht. De onderzoekers concluderen dat een correcte en eigentijdse invulling van het begrip ‘volkstuinpark’ nodig is. De fundamentelementen ervan zijn het actief tuinieren, de groene omgeving, rust en privacy, de betaalbaarheid en laagdrempeligheid, de veiligheid en het sociale contact. Bij de herwaardering van de bestaande parken en de inrichting van nieuwe moet daar aandacht voor worden opgebracht.

Minister-president, hoe vat u de faciliterende taken van de VLM op? Welke extra taken krijgt ze, naast de prefinanciering en het overleg met voornoemde organisaties? Wat zijn de voorwaarden om de som van 105.000 euro te kunnen ontvangen?

Wordt er gemikt op een of enkele grote volkstuinparken met een geschikte infrastructuur, of wordt er gefocust op een geringe uitbreiding van het volkstuinpatrimonium op verschillende plaatsen? Worden daarbij de conclusies uit de recente behoeftebepaling van de UGent gevolgd? Wordt het budget geormerkt voor de aankoop van percelen in de provincies en stedelijke kernen met het grootste onevenwicht tussen vraag en aanbod?

Hebben alle Vlaamse gemeenten ondertussen de in december beloofde handleiding ontvangen? Wat is de respons van de gemeenten? Is de handleiding al gebruikt voor de inrichting van nieuwe volkstuinparken?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, minister-president, collega's, ik had hierover een schriftelijke vraag gesteld. Ik ben blij dat het onderwerp nu aan bod komt, want het stelt me in de gelegenheid om iets sneller een antwoord te krijgen.

Ik wou me graag aansluiten bij de vraag. Ik heb ook de studie van de Universiteit Gent gelezen waarin wordt gesteld dat volkstuinen nog relatief onbekend zijn bij veel mensen. Op welke manier denkt u daar promotie voor te maken? Moeten de lokale gemeenten dat doen of zal de Vlaamse overheid dat ook doen?

U voorziet in extra middelen via het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO II) en via Vlaanderen zelf. Hoe wilt u die inzetten? Gaat het inderdaad om een uitbreiding van bestaande volkstuinjes of gaat men nieuwe gronden aankopen? Met 105.000 euro zal men toch niet zoveel grond kunnen aankopen, zeker niet in steden waar de grondprijs zeer hoog is. Ik denk bijvoorbeeld aan Leuven waar men voor 105.000 euro nauwelijks 8 are zal kunnen kopen.

Ik wil ook nog even vragen naar de verdeling van de budgetten. Zullen ze gaan naar die steden en gemeenten waar de nood het hoogst is, of zullen de gemeenten die het eerst toehappen er ook het eerst van gebruik kunnen maken?

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Voorzitter, minister-president, collega's, ik sluit me ook graag aan bij de aandacht voor het volkstuinieren in het algemeen. Een tijdje geleden zijn we er in Halle ook mee begonnen en dit is een onverwacht succes geworden. We waren verbaasd over het succes van een volkstuinproject in een sociale woonwijk, nadat we het via de lokale communicatiekanalen bekend hadden gemaakt. We waren ook aangenaam verrast door de sociale dynamiek die het voor de buurt heeft meegebracht. Mensen die niet echt samenleefden, gingen door het initiatief plots meer met elkaar samenleven. Er is een hele sociale dynamiek ontstaan rond het volkstuingegeven.

We waren ook aangenaam verrast door de samenwerking met de Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren (Velt) die de inhoudelijke begeleiding heeft gedaan. De Vlaamse overheid heeft subsidies gegeven. Ik hoop dat de Vlaamse overheid ook in de toekomst in de nodige financiële middelen zal voorzien om zulke projecten te begeleiden. Ik denk dat de dynamiek vanuit de lokale besturen moet komen. Als die het succes en de sociale dynamiek zien, kijken ze bijna automatisch uit naar andere mogelijkheden in de buurt of elders in de gemeente.

De Vlaamse overheid heeft volgens mij een sensibiliserende functie, wat ze met die handleiding ook ter harte heeft genomen. Ik kijk uit naar de antwoorden op de vragen van de collega's.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, collega's, ik heb u vroeger al gezegd dat ik zelf steunend lid ben van de vereniging van volkstuinen. Vandaar dat ik in Temse door het bestuur en door het provinciaal bestuur uitgenodigd was toen de minister-president zijn voorstellen kwam toelichten. Wat me opviel, was de bijzondere waardering en het respect dat men vanuit de vereniging had voor de aangekondigde maatregelen. Er was duidelijk een zeer groot enthousiasme.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, het is juist dat de volkstuintjes in de lift zitten, en daar zijn twee indicatoren voor. Ten eerste komen ze in de media ruimschoots aan bod. Ten tweede worden er in deze commissie heel wat vragen over gesteld. Het kan alleen maar aangemoedigd en ondersteund worden. Ik denk dat de Vlaamse overheid een meer faciliterende rol heeft, maar dat het vanuit de lokale besturen en de mensen zelf moet komen. Het is niet mijn bedoeling en mijn beleid om vanuit Brussel zwaar dirigistisch op te treden.

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) neemt verschillende initiatieven om de mogelijkheden voor de aankoop en aanleg van volkstuinen te faciliteren. In eerste instantie bestaat de taak van de VLM inderdaad in het verwerven en prefinancieren van gronden. Zij hebben trouwens ook al heel wat expertise in kader van de grondenbank, die hen hier van pas komt.

Daarnaast is er de sensibilisering van lokale besturen en het overleg met vzw Vlaamse Volkstuin en Velt, alsook het overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP).

Verder onderzoekt de VLM in het kader van de gebiedsgerichte inrichting of ook daar mogelijkheden zijn voor volkstuinen. Bij het uitvoeren van inrichtingsprojecten, zoals landinrichtings- en ruilverkavelingsprojecten wordt er nagegaan of er ruimte en plaats is voor de aanleg van volkstuinen. De VLM zoekt proactief mee naar mogelijkheden. Daarnaast is er nog de druk van onderuit.

Tot slot is de VLM ook de beheersdienst in het kader van PDPO II. Jaarlijks worden in de vijf provincies oproepen gelanceerd om plattelandsprojecten in te dienen. Ook in dat kader is er een rol weggelegd voor de VLM: zij kunnen wijzen op de mogelijkheden die er zijn om projecten rond volkstuinen in te dienen.

105.000 euro is een groot bedrag, of juist niet, dat hangt ervan af. Met het beschikbare budget wordt in eerste instantie gemikt op twee tot drie volkstuinparken. Gezien de ligging van dergelijke parken zal de aankoopprijs meestal ook niet gering zijn. Concreet zal de VLM in het najaar een projectoproep lanceren naar lokale besturen die geïnteresseerd zijn om een volkstuin aan te leggen. Het is de bedoeling dat de VLM deze aankoop dan prefinanciert en dat deze gronden nadien verkocht worden aan bijvoorbeeld een lokaal bestuur, een vzw enzovoort. Zo komen dan opnieuw middelen vrij om nieuwe gronden aan te kopen. Dus eigenlijk is dit een soort rollend fonds waarbij de vrije middelen opnieuw geïnvesteerd worden voor de aankoop van nieuwe volkstuinparken. We kunnen het fonds met enige voorzichtigheid beginnen laten te rollen. Als het een overweldigend succes wordt en die 105.000 euro volstaat niet, kunnen we dat bekijken. Het is een prefinanciering. De VLM koopt niets aan om het in eigendom te houden. Dat moet doorschuiven. Het is een bijkomend instrument om aan de nood aan volkstuinen te voldoen. Laat ons dat evalueren als de projectoproep gelanceerd is en de antwoorden binnen zijn.

Momenteel wordt er gewerkt aan een inventaris van de mogelijkheden in het kader van bijvoorbeeld de inrichtingsprojecten. Ook de gesprekken met onder andere de NMBS en Waterwegen en Zeekanaal NV zullen duidelijk maken waar mogelijkheden zijn voor het aanleggen van volkstuinen. Het spreekt voor zich dat hierbij rekening wordt gehouden met de behoeftebepaling die uit de studie van de Universiteit Gent is gebleken. De bedoeling is namelijk om zo maximaal mogelijk aan de vragen te voldoen. Ik ben ervan overtuigd dat een bottom-upaanpak vanuit de gemeenten de beste manier is om hiertoe te komen en dat de rol van de Vlaamse overheid voornamelijk ligt in het faciliteren en het ondersteunen van de gemeenten.

Uw enthousiasme voor de volkstuintjes is bemoedigend. We maken er werk van.

De handleiding werd door de vzw Vlaamse Volkstuin aan alle gemeentebesturen overgemaakt en is eveneens beschikbaar op de website van de vzw. Als u weet hebt van een gemeente, mijnheer Sannen, die dat niet heeft ontvangen, dan zullen wij graag nagaan wat er fout is gegaan en/of het een tweede keer opsturen.

Er is terecht aangehaald dat de handleiding een vrij groot succes kent en dus een goed initiatief is. Sinds de verspreiding van de handleiding komen er tal van vragen binnen van gemeenten voor informatie over de aanleg van volkstuinparken. Dit is dus positief en een duidelijk signaal dat zij nood hebben aan informatie. Het enthousiasme stijgt nog naarmate men bijkomende informatie krijgt. Door de recente publicatie vond er echter nog geen evaluatie plaats van het gebruik van de handleiding. We zullen dat doen, maar eerst moeten we iedereen maximaal informeren. We zullen deze goede aanpak voortzetten. We staan open voor initiatieven of voorstellen vanuit de gemeenten en vanuit deze commissie.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik dank u voor uw uitgebreide en duidelijke antwoord, minister-president. Niemand pleit hier voor dirigisme. We zijn het er allemaal over eens dat zulke zaken van onderuit moeten groeien. Het draagvlak moet daar worden gecreëerd. Ook de begeleiding en opvolging kunnen het best door de gemeente gebeuren. Dat levert de positieve voorbeelden op, zoals Halle, dat werd vernoemd. Dat biedt meer kansen dan iets opleggen van bovenaf.

De Vlaamse overheid moet faciliteren en ondersteunen. Ik ben het met u eens, minister-president, dat de VLM waarschijnlijk de beste partner is om daarin mee te stappen.

Graag kreeg ik nog enkele verduidelijkingen. Als ik het goed begrepen heb, gaat het met die 105.000 euro over twee tot drie volkstuinparken. Die kunnen als voorbeeld en tegelijk misschien als stimulans dienen voor andere. Het wordt een soort rollend fonds, maar je zult op een bepaald moment toch moeten kiezen tussen projecten die zich aandienen. Ten eerste moet het daar mogelijk zijn, maar daar ga ik van uit. Ten tweede kunnen de behoeftecriteria een element zijn bij het bepalen welke projecten in eerste instantie worden gefinancierd.

Als ik het goed begrepen heb, minister-president, kan de VLM ook haar Grondenbank gebruiken – ik denk ook terecht. Dat kan parallel gebeuren naast de twee of drie projecten die door de 105.000 euro kunnen worden gefinancierd. De Grondenbank is ook een mechanisme waarbij gronden worden verworven en misschien tijdelijk ter beschikking staan. Er is in zekere zin een rollend fonds aanwezig. Kan dit dus parallel worden ingezet bij het realiseren van volkstuinen?

De gebiedsgerichte inrichtingen van de VLM en de subsidiëring en ondersteuning ervan kunnen ook – terecht – een onrechtstreekse of bijkomende manier zijn om de inrichting van volkstuinen te helpen financieren en te ondersteunen voor lokale overheden. Is het juist dat ik die twee beschouw als bijkomende instrumenten naast het instrument dat u nu hebt gecreëerd, de 105.000 euro prefinanciering?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Ik ben geen specialist in volkstuinen, minister-president, maar ik kan zeggen dat dat in mijn stad een groot succes is. Is er in Vlaanderen een groot verschil tussen grote steden en het platteland, of komt die vraag ook vanuit de vele kleine plattelandsgemeenten? Het is puur een vraag uit interesse.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Ik wil er nog een element aan toevoegen. Het is maar een denkspoor. Bepaalde besturen, zoals de NMBS – al hebben we daar minder te zeggen – en W&Z, zouden kunnen worden gesensibiliseerd om enige welwillendheid aan de dag te leggen als er vragen komen om gronden die zij in hun bezit hebben en die daar maar liggen, eventueel ter beschikking te stellen voor volkstuincomplexen. Dat is niet altijd evident bij dergelijke besturen. Misschien kan de Vlaamse overheid een stimulans geven.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, die 105.000 euro is een eerste aanzet en absoluut positief, voor twee tot drie volkstuinparken. Zoals de heer Sannen ook zegt, zal men keuzes moeten maken, omdat dat succes zal hebben, als ik hier de verhalen van de collega's hoor. Hoe zal er worden geselecteerd? Het is een rollend fonds, maar vooraleer die middelen terugvloeien om opnieuw gebruikt te kunnen worden en de procedure afgerond is, zal er enige tijd voorbij zijn. Wilt u bijkomende middelen inzetten als het succes heel groot is, of wilt u eerder de juiste projecten kiezen om dat toe te passen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ook bedankt voor de verschillende reacties op mijn antwoord.

Mevrouw Heeren, het is verrassend dat volkstuinen niet enkel een succes zijn in grootstedelijke gebieden, maar ook in plattelandsomgevingen. Ook in Neerpelt – u mogelijk niet onbekend – is er veel enthousiasme. In eerste instantie kunnen mensen die niet beschikken over een tuin, daar wat groentjes kweken. Een tweede element van het succes, denk ik, is dat het ook een sociaal gegeven is: wat handenarbeid, buitenlucht, kop koffie. Ik heb er zelf enkele bezocht. Dat is een zeer gezellige bedoening, met een kleine kantine enzovoort. Mensen kunnen er sociale contacten onderhouden en de eenzaamheid van het vertoeven in een appartement of een woning doorbreken. Het is dus ook een succes aan het worden of al geworden op het platteland.

Mijnheer Demesmaeker, wat W&Z en de NMBS betreft, geven wij de VLM een belangrijke opdracht. Zij moet die contacten leggen, en is er trouwens ook al mee bezig. Ze kijkt naar gronden die mogelijk in aanmerking komen voor volkstuinjes en nu eigendom zijn van de NMBS, W&Z of nog andere instellingen. De VLM is uitermate geschikt om daarvoor verder gesprekken te voeren en mogelijkheden te ontdekken voor de volkstuinjes.

Mijnheer Sannen en mevrouw Eerlingen, die 105.000 euro is een begin van een rollend fonds. Wat prefinanciering betreft, ga ik ervan uit dat heel wat gemeenten zelf kunnen inspelen op de stijgende vraag naar volkstuinen en de VLM niet nodig hebben om het te prefinancieren. Doordat er zoveel aandacht aan wordt besteed, ga ik ervan uit dat gemeenten meer dan in het verleden de nood bij hun inwoners erkennen, dat ze via de VLM of rechtstreeks weten waar volkstuinparken kunnen worden georganiseerd en dat ze die gronden dan ook aankopen of met steun door een vzw laten aankopen. Dat rollend fonds is opgezet als een fonds dat een rol speelt bij heel moeilijke gevallen. De vraag is hoeveel moeilijke gevallen er zullen zijn en hoe we dat aanpakken indien er meer zijn dan de middelen toelaten. We moeten dat stap voor stap doen en eerst de oproep lanceren. Laten we daar even op wachten.

Mevrouw Eerlingen, er zijn inderdaad mogelijkheden. Zo zou ik dat rollend fonds kunnen optrekken. Wat de begroting betreft, moet ik dat dan verder bespreken met andere collega's.

Ik – of liever de VLM – kan zeer streng zijn. Ik zal de VLM de nodige autonomie laten om keuzes te maken. Het lijkt mij onverstandig om daar politiek te interveniëren. Ik heb daar niet de behoefte toe en zal dat dus ook niet doen.

Mijnheer Sannen, mevrouw Eerlingen, het is de bedoeling om, waar we kunnen deblokkeren door middel van prefinanciering, die in gang te zetten. We zullen dat evalueren en samen met u op de voet volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Stefaan Sintobin, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het belang van dorpsscholen voor het sociaal weefsel van het platteland - 2684 (2010-2011)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik stel u deze vraag uiteraard in het kader van uw bevoegdheid als minister van Plattelandsbeleid.

Enkele jaren geleden bouwde de Katholieke Landelijke Jeugd in het Brusselse Noordstation met brooddozen een dorpsschool. Met die actie vroegen ze aandacht voor de scholen in landelijke gebieden onder de slogan 'Dorpsscholen zijn broodnodig!'. De actie kwam er vanuit een gegronde bezorgdheid, want door een aanhoudende schaalvergroting verdwenen er heel wat kleine landelijke schooltjes.

Het belang van wijk- en dorpsscholen voor het lokale buurt- en dorpsleven kan niet genoeg worden benadrukt. Vaak is de basisschool in landelijke gebieden nog maar een van de weinige plaatsen waar de ouders uit het dorp elkaar bijna dagelijks ontmoeten aan de schoolpoort, op een ouderavond of schoolfeest. Onderwijs dicht bij huis betekent ook minder verplaatsingen met de wagen, wat ook weer hele wat gunstige neveneffecten met zich meebrengt.

Minister-president, ook het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) onderschrijft het belang van de aanwezigheid van onderwijsfaciliteiten in rurale gebieden: niet enkel voor de jeugd zelf, maar ook vanwege de belangrijke rol die ze spelen in het uitbouwen van een sociaal netwerk.

Bij de recent aangekondigde nieuwe omkaderingsregeling voor het basisonderwijs wordt de aparte telling van de leerlingen op vestigingsplaatsen niet altijd aangehouden. Er wordt dan ook gevreesd dat een aantal kleinere vestigingsplaatsen, die soms de enige school in de buurt zijn, hierdoor dreigen te verdwijnen.

Mijn betoog was misschien wat kort, maar ik heb de essentie weergegeven van de zorg die in landelijke gebieden bestaat over het verdere bestaan van plattelandsscholen.

Minister-president, bent u op de hoogte van deze mogelijk toekomstige regeling die inmiddels voor de eerste maal werd goedgekeurd door de regering? Hebt u zicht op de effecten in de landelijke gebieden?

Hoe denkt u de leefbaarheid van dorpsscholen in landelijke gebieden structureel te kunnen blijven garanderen?

Minister-president, ik zie dat u glimlacht. U begrijpt dat ik zeer bezorgd ben over die problematiek. Als parlementslid heb ik het recht en is het mijn plicht om alle mogelijke middelen te gebruiken om die bezorgdheid te uiten en ervoor te zorgen dat we tot een oplossing komen die beantwoordt aan de noden van de plattelandsscholen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, mijnheer De Meyer, ik glimlach even omdat uw eerste vraag – die vermoedelijk retorisch bedoeld is – nagaat of ik op de hoogte ben van wat er op 15 juli 2011 op de ministerraad is besproken gekomen en of ik daar met volheid van verstand aanwezig was.

Ik kan u bevestigen dat ik daarvan op de hoogte ben en die discussie met volheid van verstand in de Vlaamse Regering heb geleid. Sterker nog, er is daar nog aan geamendeerd met een aantal verzuchtingen die u ook hebt verwoord. Hopelijk stelt het u gerust dat het mij niet ontgaan is. Het spreekt dan ook voor zich dat de effecten van het voorontwerp me bekend zijn. Het is niet gemakkelijk om de effecten in landelijke gebieden eenduidig te omschrijven. In veel gemeenten met een uitgesproken landelijk karakter met verschillende leefkernen winnen alle aanwezige basisscholen, kleuterscholen en lagere scholen aanzienlijk. Ik zal u zo dadelijk een niet-exhaustieve lijst bezorgen van winnaars.

Maar net zoals u ben ik niet blind voor andere landelijke gemeenten waar er wel degelijk verliezers zijn onder de kleuterscholen, lagere scholen en basisscholen. Deze bezorgdheid wordt duidelijk gedeeld door mijn collega's in de Vlaamse Regering. Om dat aan te tonen kan ik verwijzen naar het huidige voorontwerp, waarin een correctiefactor werd ingevoerd voor scholen in dunbevolkte rurale gebieden. In pagina 35 en volgende van de memorie van toelichting wordt daar uitvoerig op ingegaan.

Ik heb vanuit mijn bevoegdheid Landbouw en Platteland aangedrongen – en de Vlaamse Regering heeft er ook afspraken over gemaakt – om een verdere structurele oplossing te zoeken voor de leefbaarheid van dorpsscholen, voor dit voorontwerp van decreet wordt aangeboden aan het Vlaams Parlement. Dat is geen geheim, aangezien de minister van Onderwijs dit via verschillende mediakanalen, weliswaar in volle vakantieperiode, heeft bekendgemaakt. Ik geef u de data: VRT 20 juli Journaal 13 uur, Journaal 20 uur, persbericht van 20 augustus.

Ik denk dus dat er een consensus bestaat dat de nieuwe omkadering voor het basisonderwijs niet kan en mag leiden tot het afbouwen van scholen die het bindweefsel vormen in dorpskernen. Uiteraard zijn scholen er voor kinderen en niet andersom. Indien er geen kinderen meer zijn in een bewuste wijk of dorpskern, dan is het behoud van een school ook

niet meer relevant. Dat is gewoon gezond verstand. Ik ga ervan uit dat iedereen dat evident vindt.

Ik vind het echter evenzeer belangrijk dat ruimte wordt gegeven aan opmerkingen, bedenkingen en voorstellen tot aanpassing van de onderwijspartners, via de advisering van het voorontwerp in de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en later via de onderhandelingen met werkgevers en werknemersorganisaties in het sociale overleg. Ik ben er immers van overtuigd dat ook zij de leefbaarheid van scholen in dorpskernen als een belangrijke parameter beschouwen en ter zake voorstellen zullen doen.

Wat de concrete invulling van de afgesproken structurele oplossing voor de dorpsscholen betreft, vind ik het voorbarig om daar uitspraken over te doen. Meerdere technieken zijn mogelijk. Ik denk aan een verdere verfijning van de al voorziene correctiefactor, maar evenzeer zijn oplossingen denkbaar die zich situeren op het bestuursniveau van scholen en scholengemeenschappen.

Mijnheer De Meyer, ik hoop dat ik er u met dit antwoord van overtuigd heb dat deze bezorgdheid door de hele Vlaamse Regering wordt gedeeld en dat er verder invulling aan zal worden gegeven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, retorische vragen hebben het voordeel dat ze de ondervraagden alert houden.

Minister-president, ik ben ervan overtuigd dat de bezorgdheid voor deze problematiek aanwezig is in de Vlaamse Regering. Ik zeg u in alle eerlijkheid dat ik vandaag nog wel enige zorg heb over de concrete uitwerking. Uiteraard heb ik de persberichten van de minister van Onderwijs met aandacht gelezen. Hij deelt de principes die u hier vooropstelt. Maar ik ben erg bekommerd om die structurele verankering, die voor mij decretaal moet zijn, en wat daar precies in zal staan. Het principe is verworven, maar ik vind het bijzonder belangrijk de verdere uitwerking alert op te volgen.

U hebt zeer terecht verwezen naar overleg met de koepelorganisaties. Dat is hoe dan ook bijzonder belangrijk. Maar ik zou u, als minister voor Plattelandsbeleid, toch willen suggereren dit specifiek probleem ook te agenderen op het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg. In het verleden heeft het grote belangstelling getoond voor de hele problematiek van onderwijs in landelijke en rurale gebieden. Het heeft enige expertise op dat vlak opgebouwd. Ik denk dat het voor het IPO een kans is om daarover ook een duidelijk advies te geven.

Ik hoop uiteraard dat geïnteresseerde parlementsleden van zowel deze als de commissie Onderwijs, of van beide, er verder bij betrokken worden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de omschakeling van huisvestingssystemen in de leghennensector - 2685 (2010-2011)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Collega's, oorspronkelijk ging mijn vraag over zowel de zeugen- als de leghennensector. De heer Verfaillie had ook een vraag ingediend in verband met de varkenssector. Ik heb dat onderdeel geschrappt, zodat het behandeld kan worden als de heer Verfaillie aanwezig is. Hij is vandaag verontschuldigd wegens een opdracht in het buitenland.

Minister-president, voorzitter, collega's, volgens een Europese Leghennenrichtlijn uit 1999 moeten vanaf 1 januari 2012 alle leghennen worden gehuisvest in een verrijkte kooi of alternatief systeem. De traditionele batterijkooien kunnen vanaf die datum niet meer gebruikt worden voor dit doel. Uit een studie blijkt dat de omschakeling halfweg 2011 bij 58 procent van de Belgische bedrijven – goed voor ongeveer de helft van de kippen – al een feit is. Andere bedrijven zijn ermee bezig of overwegen te stoppen.

Van enig uitstel van het verbod op het houden van leghennen in traditionele batterijkooien kan volgens bevoegd federaal minister Onkelinx geen sprake zijn. Onder bepaalde voorwaarden zou minister Onkelinx wel tegemoet willen komen aan de vraag van de pluimveesector om hennen die eind 2011 reeds begonnen zijn aan hun legronde te laten uitzitten. Het ruimen van deze dieren tijdens de legronde is immers moeilijk diervriendelijk te noemen en doet de pluimveehouder ook financieel pijn. Bovendien brengt het bedrijven in problemen die de omschakeling naar richtlijnconforme huisvestingssystemen wel maken maar nog in de vergunningsprocedure verwickeld zitten. In deze gedoogperiode van zes maanden zouden de eieren uit conventionele batterijkooien, aldus de federale minister in de pers, enkel nog terechtkunnen in de brekerij en niet meer als vers ei op de markt mogen worden gebracht.

Minister-president, collega's, u weet dat de normale legronde van kippen dertien à veertien maanden duurt. Vandaar de terechte bezorgdheid vanuit de sector en het verzoek om rekening houdende met deze normale cyclus, met het dierenwelzijn en met de economische gevolgen, enige soepelheid aan de dag te leggen voor die bedrijven waar de leghennen reeds gehuisvest zijn en waarvan de volledige cyclus op 1 januari 2012 niet zal zijn doorlopen. 2012 is natuurlijk dichtbij, vandaar dat ik vraag naar rechtszekerheid en duidelijkheid inzake de gedoogperiode voor de hennen die reeds gestart zijn met de legperiode.

Hebt u hierover reeds overleg gehad met uw federale collega? Wat is uw standpunt ter zake? Hoeveel bedrijven hebben de omschakeling reeds gemaakt? Is er een versnelling waar te nemen in het aantal bedrijven dat er wel voor kiest om de omschakeling te maken?

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, een aantal maanden geleden heb ik deze vraag ook gesteld. Dat was goed, want u antwoordde toen dat het heel moeilijk lag om uitstel te geven. Aan de hand van die vraag en het antwoord zijn heel wat bedrijven in gang geschoten. Vanaf die periode hebben ze de aanvraag ingediend om hun bedrijven aan te passen waardoor er iets minder bedrijven met het probleem zullen worden geconfronteerd.

Dat neemt niet weg dat ik verneem van de sector dat bepaalde bedrijven problemen hebben met de aankoop van het investeringsmateriaal, want bepaalde productiebedrijven kunnen de vraag niet volgen. Het zou dus een probleem kunnen zijn om tegen 1 januari 2013 klaar te zijn. Als ze effectief kunnen bewijzen dat er niet kan worden geleverd door de leverancier, maar dat er wel op tijd werd besteld, zou de minister-president misschien een uitzondering kunnen maken. Als we weten dat het effectief niet de fout van de landbouwer is, kan hier misschien rekening mee worden gehouden.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer Callens, mijn vraag gaat over iets anders, namelijk over de bedrijven waar de kippen vandaag aanwezig zijn en reeds in volle legperiode zitten. Ik vraag om voor die bedrijven in een korte overgangperiode te voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, deze problematiek kwam hier ook in het verleden al aan bod. Ik ben eigenlijk benieuwd naar de stand van zaken van hoeveel bedrijven effectief de stap zullen zetten en hoeveel er nog in dubio zijn. Hebt u er zicht op of er inderdaad nog een evolutie waar te nemen is, of er een versnelling komt? Ik meen dat het

inderdaad een probleem kan worden qua levering als iedereen op hetzelfde moment in actie schiet.

Tijdens een vorige commissievergadering heb ik al eens naar een stand van zaken gevraagd. Ik vroeg hoe Vlaanderen zich situeert ten opzichte van de rest van Europa, en blijkbaar bengelen we toch aan de staart. U zou dit ook op Europees niveau bespreken, en ik ben benieuwd naar de uitkomst van dit Europees overleg hierover.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, dit is op vele vlakken een gevoelig dossier. We moeten natuurlijk oog hebben voor die bedrijven die zich tijdig hebben aangepast, rekening houdend met het feit dat heel tijdig werd aangekondigd dat de hakbijl op 1 januari 2012 zou vallen. Aan de ene kant krijgen we heel duidelijke signalen van de bedrijven die zich tijdig hebben aangepast en de nodige investeringen hebben gedaan. Zij vragen ons om de slechte leerlingen niet nog meer tijd te geven. Aan de andere kant zijn er de bedrijven die zeggen dat ze, om verschillende redenen, niet tijdig zijn gestart. Zij vragen of er geen soepelheid aan de dag kan worden gelegd. Dit is een heel delicaat punt.

Daarbij komt nog dat de federale minister die ter zake bevoegd is, hierover een heel duidelijk standpunt heeft ingenomen. Ze heeft een brief geschreven aan de betrokkenen waarin zij het volgende heeft opgenomen: “De deadline waarop het verbod tot het houden van leghennen in klassieke batterijkooien zal ingaan, is 1/1/2012, daar wordt niet van afgeweken. Bij de controles door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) zal bij niet-naleving dan ook een proces-verbaal worden opgemaakt. Ruimen van dieren en vernietigen van eieren zijn maatregelen die alleen in uiterste gevallen in overweging zullen worden genomen, maar niet voor 1/7/2012 en niet als de leghennenhouder kan aantonen dat alle initiatieven zijn genomen om zich binnen een aanvaardbare termijn in regel te stellen. Opzet van nieuwe dieren in niet-conforme huisvesting na 1/1/2012 zal uiteraard niet worden toegelaten.”

Met zowel de belangen voor ogen van de reeds omgeschakelde bedrijven als van de bedrijven die dit nog moeten doen, lijkt dit mij een heel pragmatische oplossing die zowel het antwoord op de vraag van de heer De Meyer als op die van de heer Callens in zich draagt. Het is uiteraard van groot belang dat we het standpunt van de Europese Commissie en de gang van zaken in de andere lidstaten mee in overweging nemen. We hebben ons binnen de EU bij het verbod aangesloten. We zullen, met veel respect voor de bedrijven die zich al hebben aangepast, niet van dit verbod afwijken.

Ik overloop even de stand van zaken in de leghennen- en de zeugensector. In de loop van het voorjaar van 2011 heeft de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu de Europese Commissie cijfers overgemaakt waaruit kon worden besloten dat 58 procent van de leghennenbedrijven in België de omschakeling geheel of gedeeltelijk had voltooid.

Recent heeft de FOD een vrijwillige enquête bij de 154 leghennenhouders met batterijen gehouden. Die enquête heeft, met andere woorden, geen betrekking op de bedrijven die uitsluitend over huisvesting conform de richtlijn beschikken. Ik kan de leden van deze commissie de resultaten bezorgen. Op die manier kan iedereen de tabellen met cijfers bekijken. Uit de resultaten blijkt dat 13 procent van de bedrijven die de enquête hebben ingevuld en waar de wetgeving op van toepassing is, zal voldoen door met de leghennenactiviteit te stoppen.

Vanaf september 2011 zal het FAVV een bioveiligheidsenquête organiseren. Ook de stand van zaken met betrekking tot de huisvesting zal hierbij worden bekeken. Tegen eind oktober 2011 zullen we zicht krijgen op de situatie in de bedrijven die de eerste enquête niet hebben ingevuld.

Ik herhaal dat bedrijven gedurende verschillende jaren de mogelijkheid hebben gehad naar diervriendelijke huisvestingssystemen om te schakelen. Ze konden hiervoor een beroep doen op het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Het is voor mij dan ook heel duidelijk. We zullen het verbod en de timing ter zake op een pragmatische manier handhaven.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Duidelijkheid is inderdaad belangrijk. De principiële beslissing wordt vanaf 1 januari 2012 gehandhaafd. Er is een verantwoorde gedoogperiode tot 1 juli 2012.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Kunnen de eieren in de loop van die periode als vers ei op de markt worden gebracht of kunnen de bedrijven hiermee enkel in brekerijen terecht? Dat is me niet zo duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik deel de visie van de minister-president. De goede leerlingen mogen niet worden gestraft. De omschakelingsperiode is al zeer lang. Ik vind het dan ook jammer dat de bedrijven die op de lopende legcyclus speculeren de omschakeling niet eerder hebben doorgevoerd. Ze weten al lang dat die omschakeling er zit aan te komen. Ik zou het natuurlijk jammer vinden die dieren zo maar te vernietigen. Als het om dieren gaat, vind ik dat altijd een vies woord.

Dit is de situatie. De oplossing lijkt me gepast. We moeten die bedrijven zo snel mogelijk proberen te overtuigen de overstap te zetten. Het is eigenlijk vijf na twaalf.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: We hebben nog een paar maanden tijd. Het is nu september 2011. Ik ga ervan uit dat we de datum moeten handhaven. Het is ook voor deze commissie duidelijk dat het verbod op 1 januari 2012 ingaat. Indien we hieraan zouden sleutelen, zouden we sowieso problemen met de Europese Commissie krijgen.

Ik kan hier bevestigen dat de bedrijven met hun eieren enkel nog in brekerijen terecht kunnen: de eieren kunnen niet als verse eieren worden verkocht.

De administratie is volop bezig hier bijkomende aandacht aan te schenken in haar communicatie tijdens de komende weken en maanden. We willen absoluut vermijden dat er kippen moeten worden afgeslacht. Dat zijn beelden die ik liever niet op het scherm zou zien.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Dat is duidelijk. Ik ben voorstander van een vriendelijke oplossing voor de sector en voor de dieren. Ik heb de indruk dat mevrouw Eerlingen het moeilijk heeft met de gedoogperiode van zes maanden. Ik heb het hier niet moeilijk mee. Aangezien de principiële beslissing wordt gehandhaafd, heb ik het hier niet moeilijk mee. Indien we voor de keuze komen te staan die dieren op 1 januari 2012 af te slachten of voor een mens- en diervriendelijke oplossing te kiezen, komt mijn keuze overeen met wat de minister-president heeft voorgesteld. Ik heb daar geen problemen mee.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■